

Filmhandledning

CODA

Längd: 111 minuter

Ursprung: USA, 2021

Språk: Engelska

Regi: Sian Heder

Rekommenderas för: Åk 8 - Gymnasiet

Innehåll

Om Filmhandledningen.....	3
Filmen och läroplanen	3
Exempel på mål ur Kursplanerna	3
Före och efter filmen	4
Handling	4
Ringa in filmens handling.....	5
Tema: Innanförskap och utanförskap	5
Tema: Kommunikation och språk.....	7
Tema: Drömmar och identitet	8
Tema: Berättande och bildspråk.....	8
Slutdiskussion	9

Om Filmhandledningen

Denna filmhandledning är tänkt att användas som inspiration och stöd vid ett filmsamtal. De teman som tas upp är förslag på frågeställningar och diskussioner. Du väljer själv vad du vill och hinner ta upp med din klass, samt vad som är relevant för just dina elever.

Filmen och läroplanen

CODA passar utmärkt för att diskutera och problematisera värdegrundsfrågor om relationer, normer och identitet.

Filmen berör tematiskt frågor om att leva med en funktionsnedsättning, drömmar och att växa upp. Filmen kan användas för arbete inom exempelvis samhällskunskap och svenska.

Exempel på mål ur Kursplanerna

Årskurs 7 – 9

Samhällskunskap

Individer och gemenskaper

- Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.

Svenska

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.

Berättande texter och sakprosatexter

- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i tv-serier, teaterföreställningar och webbtexter.

Språkbruk

- Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang, med vem och med vilket syfte man kommunicerar.
- Språkets betydelse för att utöva inflytande och för den egna identitetsutvecklingen.

Bild

Bildanalys

- Bilder som behandlar frågor om identitet, sexualitet, etnicitet och maktrelationer och hur dessa perspektiv kan utformas och framställas.

Före och efter filmen

Titta på filmens trailer tillsammans. Diskutera vilka förväntningar trailern väcker och varför just de förväntningarna skapas; *Vilken genre verkar filmen tillhöra? Vilka teman verkar filmen beröra? Vilka dramaturgiska grepp kommer användas? Påminner trailern om någon annan film ni sett? Återknyt till diskussionen efter filmen; infriades era förväntningar? Blev ni överraskade?*

Jack, Ruby, Frank och Leo kommunicerar via teckenspråk som är ett visuellt språk. Ta reda på mer om dess ursprung, historia, grammatik och tradition världen över.

Använd Stockholm universitets teckenspråkslexikon (www.teckensprakslexikon.se/se) och lär er några ord och fraser tillsammans i klassen.

Handling

Ruby är en sjuttonåring tjej som går sista året på high school. Ruby bor tillsammans med sin mamma Jackie, pappa Frank och bror Leo som alla är döva sedan födseln. Familjen är

tätt sammansvetsad och Ruby fungerar som navet i maskineriet, då hon ständigt agerar som tolk i familjens interaktion med omvärlden. Varje morgon innan skolan följer hon exempelvis med sin pappa och bror ut och fiska, de behöver henne för att tolka och lyssna efter anrop och kustbevakningens larm.

Redan i filmens anslag förstår vi att Rubys passion är att sjunga. En dag anmäler hon sig till skolans grupp för körsång. Kören leds av musikläraren Bernardo Villalobos, även kallad mr. V. Han upptäcker snabbt att Ruby är en talang och försöker övertala henne att söka till musikhögskolan Berkley i Boston.

Jackie och Frank har svårt att hantera Rubys drömmar om att bli sångerska då de är utestängda från den delen av hennes liv, deras funktionsnedsättning gör att de ej kan uppleva musik på samma sätt som hörande. Rubys drömmar blir dessutom ett hot om att splittra den solida enhet som de gjort sin familj till. Ruby älskar sin familj men är samtidigt tyngd av det ansvar hon bär på. Hon slits mellan sin kärlek till musiken och familjens behov av henne som länk till omvärlden. Ruby försöker manövrera båda världarna men det uppstår ständigt krockar.

Parallellt kämpar Rubys familj med sitt utanförskap. Jackie, Frank och Leo är utsatta för skvaller och nedsättande kommentarer i det lilla samhället som de bor i. I slutet av filmen ansöker Ruby till Berkley med familjens stöd. Hon påbörjar jakten på sin dröm samtidigt som Jackie, Frank och Leo hittar egna sätt att bli en del av gemenskapen i det lilla samhället de bor i.

Ringa in filmens handling

Du kan tillsammans med dina elever närma dig filmens handling på flera olika sätt. Ni kan exempelvis rita upp alla karaktärer med streckgubbar och kartlägger de olika karaktärernas relation till varandra med ord, teckningar och pilar. Vem eller vilka är huvudpersoner i filmen? Hur känner huvudpersonen de andra karaktärerna i filmen? Hjälper de hen på något sätt? Ställer de till problem för hen? Vad har de olika karaktärerna för önsknings och drömmar? Och så vidare. Genom en visuell kartläggning kommer ni åt filmens handling i stora drag.

Tema: Innanförskap och utanförskap

Filmens början kallas anslag. I den första scenen får vi se ett öppet hav och en fiskebåt. Utöver ljuden från havet, sjöfåglarnas skri och fiskebåtens motor tränger ljudet av musik och Rubys sång igenom. Vi ser hur hon står och sorterar fisk tillsammans med sin familj samtidigt som hon sjunger.

- Vad säger denna scen om filmens tema som helhet? Vad får vi för ledtrådar kring filmens handling?

I några filmscener blir familjens utanförskap tydligt. I en scen ser vi exempelvis hur Leo förhandlar om priset på fisk. Ruby kommer och avbryter affären samtidigt som hon anklagar köparen för att försöka lura Leo.

- Hur reagerar Leo? Varför reagerar han så? Hur kunde Ruby skött situationen annorlunda?

Även följande scener skildrar familjens utanförskap:

- Leo följer med de andra fiskarna till krogen och dricker öl. En av kroggästerna spiller öl på hans rygg.
- Frank och Jackie söker läkarvård för klåda. Ruby är med och tolkar.

Beskriv situationerna och vad som händer. Hur påverkas de olika karaktärerna? Hur skulle medmänniskorna kunnat agera annorlunda? Skulle Ruby eller familjen kunnat agera annorlunda i situationerna?

Familjens funktionsnedsättning gör att de bryter mot olika normer i det lilla samhälle som de bor i. En dag hämtar Rubys mamma och pappa henne från skolan. När de kör fram med bilen dånar hög rapmusik inifrån.

- Vilka normer bryter de mot? Hur reagerar omgivningen? Hur reagerar Ruby? Varför reagerar hon så? Hur hanterar föräldrarna situationen?

Även följande scen skildrar en liknande problematik:

Miles har följt med Ruby hem från skolan. När de sitter på hennes rum hör de plötsligt höga ljud från när Rubys föräldrar har sex.

Jackie och Frank pratar därefter om preventivmedel med ungdomarna.

- Beskriv situationen och vad som händer. Vilka normer bryter de mot? Hur påverkas de olika karaktärerna? Hur skulle medmänniskorna kunnat agera annorlunda? Skulle Ruby eller familjen kunnat agera annorlunda i situationen?
- Kan ni komma på fler scener där familjen bryter mot normer i det lilla samhället?
- Diskutera vilka konsekvenser det kan få för en människa att bryta mot normer? Vad kan vara negativt med att bryta normer? Vad kan vara positivt? Hur skapas normer?

Ruby är hörande och övriga i familjen är döva och detta orsakar en del utmaningar inom familjeenheten. Ruby älskar exempelvis att sjunga och är en duktig sångerska men övriga i familjen kan inte ta del av hennes talang och passion.

- Diskutera vad detta innebär. På vilket sätt försvåras relationerna mellan familjemedlemmarna? Hade Ruby och familjen kunnat hantera situationerna annorlunda?

Även följande tematik skapar friktion inom familjen:

- Ruby får agera språkrör åt sin familj när de ska sälja fisk eller förhandla om priser.
- Ruby får föra sin pappas talan på ett stormöte med kommunen.
- Jackie sörjer att deras minsting Ruby vill flytta till Boston. Frank kommenterar med "hon har aldrig varit en minsting".

Diskutera vad de beskrivna scenerna innebär för de olika karaktärerna.

- På vilket sätt försvåras relationerna mellan familjemedlemmarna? Hade Ruby och familjen kunnat hantera situationerna annorlunda?
- Kan ni komma på fler scener där familjens olika förutsättningar påverkar familjedynamiken.

Som den enda hörande personen i familjen behöver Ruby ständigt vara bryggan mellan de hörandes värld och familjens kommunikation med teckenspråk. Detta skapar även olika maktpositioner.

- På vilket sätt skulle man kunna hävda att Ruby befinner sig i en maktposition gentemot Jackie, Frank och Leo? Ge exempel.
- Kan ni komma på situationer där Ruby utnyttjar sin position som hörande?
- Om vi vänder på perspektivet; finns det situationer då Jackie, Frank och Leo har övertaget?
- Kan ni komma på liknande situationer eller problematiker i en familjekonstellation där olika maktpositioner kan skapas? Vilka

olika roller/dynamiker skulle kunna uppstå i en familj? Vad kan det få för konsekvenser i en familj?

Tema: Kommunikation och språk

Jackie, Leo och Frank kommunicerar endast via teckenspråk. Ett samtal påverkas av det språk som används. I en av filmens scener diskuterar Frank och Jackie preventivmedel med Ruby och Miles. Miles förstår inte teckenspråk men han verkar ändå förstå vad de försöker säga.

- Vad är det som gör att Miles förstår vad de säger? Vad händer med samtalsämnet när kommunikationen blir visuell? Blir kommunikationen kanske ännu tydligare i detta fall? Diskutera.

Mr. V frågar Ruby vad sång och musik betyder för henne. Ruby hittar först inte orden och svarar att hon inte vet. Efter en stund beskriver hon sina känslor med teckenspråk.

- Förstår mr. V vad hon säger? Förstod ni vad Ruby menade? Varför tror ni att hon inte kunde beskriva sina känslor med ord, men med teckenspråk?

Kommunikation med medmänniskor kan vara svårt även om alla kan förmedla sig via

verbalspråk. Ruby kommer ofta för sent till mr. V på grund av det tunga ansvar hon har hemma. Mr. V blir arg och ställer ett ultimatum, antingen kommer hon i tid eller så får hon sluta.

- Tycker ni att mr. V gör rätt i att ställa ett ultimatum? Varför berättar inte Ruby om sin situation? Hur kunde mr. V hanterat situationen annorlunda? Hur kunde Ruby ha hanterat situationen annorlunda? Hur löste sig situationen?

Miles kommer hem till Ruby för att öva inför deras gemensamma sångnummer, efter en stund hör de Rubys föräldrar ha sex. Efteråt sprids ett rykte på skolan om vad som hänt och Ruby blir väldigt arg på Miles. Miles försöker vid flera tillfällen att reparera skada.

- Kunde Miles hanterat situationen annorlunda? Hur då? Varför blir Ruby så arg på Miles? Varför tar det så lång tid innan hon förlåter honom? Vad kunde Ruby gjort annorlunda? Hur löste sig situationen?

Diskutera kommunikation med medmänniskor.

- Finns det situationer eller speciella samtalsämnen där verbalspråk har svårt att räcka till? På vilket sätt? Hur kan detta överbryggas?
- Gester, kroppsspråk och blickar är centralt i all typ av kommunikation. Stämmer det påståendet? Motivera.
- När kan kroppsspråk, gester och blickar orsaka otydlig eller tvetydig kommunikation?

Musik och sång är centralt i filmen och är också sätt att uttrycka sig på.

- Varför tror ni sång och musik betyder så mycket för Ruby?
- Trots att Frank är döv gillar han att lyssna på gangsterrap, varför?

Mr V berättar i en anekdot för Ruby att David Bowie sa att Bob Dylan hade "en röst som sand och lim".

- Vad tror ni Bowie menade? Vad försöker mr. V säga till Ruby?

I en av filmens sista scener genomför Ruby sitt ansökningsprov. Under uttagningen är Ruby nervös och vågar inte sjunga ut. När hon ser sin familj sitta på läktaren börjar Ruby teckna och samtidigt hittar hon sin röst igen.

- Vad tror ni regissören vill förmedla med den scenen?
- Ruby sjunger Joni Mitchells sång *Both sides now*. Hur passar låtens titel in i denna scen?

I filmens slut sitter Ruby och Frank på ett bilflak. Frank ber Ruby sjunga för honom.

- Hur hör Frank sången?

Tema: Drömmar och identitet

Ruby berättar för sin mamma om hennes dröm att bli sångerska. Jackie svarar, "om jag var blind skulle du måla då?".

- Resonera kring varför Jacky uttrycker sig så? Vad väcker Rubys drömmar i henne?

Rubys familj är väldigt kärleksfull trots det känner sig Ruby alltmer snärjd och missförstådd.

- Hur manifesteras detta i filmen? Varför tror ni att Ruby känner sig snärjd och missförstådd i familjen? Tycker ni Ruby gör rätt som sätter ner foten gentemot familjen eller är hon orättvis? Motivera.

Frank och Jackie vill först inte att Ruby söker till college utan de vill att hon stannar med dem och arbetar i familjens företag. Ruby beslutar sig till slut för att stanna i familjeföretaget, hon meddelar detta vid middagsbordet. Leo blir väldigt upprörd och lämnar rummet.

- Varför blir Leo upprörd? Hur ser syskonrelationen ut mellan Ruby och Leo? Hur påverkas relationen av att Ruby kan höra men inte Leo?

Leo säger att det är Ruby som skäms mest över familjen.

- Vad tror ni det är som gör att Ruby skäms? Hur slutar man att skämmas över något?

Tema: Berättande och bildspråk

I en av filmens sista scener sitter familjen i publiken på Rubys konsert. I några av klippen får vi uppleva en sekvens av konserten såsom

Jackie, Leo och Frank upplever den d.v.s. utan sinnet hörsel. Alla ljud i filmen tystas.

- Varför tror ni regissören använde detta filmiska grepp? Hur upplevde ni att se klippen i tystnad? La ni märke till något nytt i scenen när ljudet tystnade?
- Hur "läste" familjen av det som skedde i rummet? Ge några exempel och beskriv hur ni tolkade det som hände.

Beskriv de miljöer som skildras i filmen.

- Vad berättar miljöerna om de människor som lever på platsen?
- Har ni sett liknande miljöer skildras i någon annan film? Jämför.
- Vad berättar scenografin och kläderna om människornas levnadsvillkor och klasstillhörighet? Beskriv och motivera.
- Tror ni filmen utspelar sig i samtid eller dåtid? Motivera.

I klassisk dramaturgi brukar huvudpersonen ställas inför en eller flera konflikter (problem, hinder) för att filmen ska bli spännande att titta på.

- Vilka olika hinder står Ruby inför? Vilka olika hinder står Jackie, Frank och Leo inför? Hur löste sig problemen?

Kunde ni lista ut hur filmen skulle sluta? Vad var det som gjorde att ni kunde gissa slutet? Vilka ledtrådar fanns i berättelsen?

CODA är en förkortning av "child of deaf adults". Coda är också en musikterm som syftar på den sista delen av ett musikstycke.

- Diskutera hur titeln passar in i filmens handling. Varför tror ni att filmskaparna valt denna titel?

Har ni sett några andra filmer som påminner om "CODA"? På vilket sätt påminner de om varandra? Vad skiljer dem åt?

Slutdiskussion

- Fanns det någon scen som ni tyckte extra mycket om? Varför då?
- När var filmen som mest spännande? Varför?
- Fanns det någon scen ni inte tyckte om eller som ni tyckte var jobbig att se? Varför?

Jämför Ruby, Frank, Jackie och Leo i början av filmen och i slutet av filmen. Har de utvecklats/förändrats på något sätt? Motivera.

Man skulle kunna säga att filmen skildrar både en yttre och en inre resa. På vilket sätt då?

- Har filmen något budskap?
Vilket/vilka?

En filmhandledning från Mediateket av Elin Jönsson, elin.s.jonsson@edu.stockholm.se

För information och bokning av skolbio: [Kulturutbud för barn och unga i Stockholm | Kulan](#)
sök på Skolbio Stockholm.